

СУТНІСТЬ ЯВИЩА «МОВНА ЕКОНОМІЯ» ТА ЙОГО РЕАЛІЗАЦІЯ В ІСПАНСЬКІЙ МОВІ

Цимбалістий І. Ю.

кандидат філологічних наук,

доцент кафедри французької та іспанської філології

Львівський національний університет імені Івана Франка

вул. Університетська, 1, Львів, Україна

orcid.org/0000-0002-7220-6695

ihor.tsymbalisty@lnu.edu.ua

Ключові слова: *мовна економія, фонетичне спрощення, еліпсис, словотворення, абревіація.*

Статтю присвячено аналізу місця та ролі мовної економії в розвитку іспанської мови. Розглянуто теоретичні аспекти цього явища, проаналізовано наукові доробки відомих мовознавців, які досліджували реалізацію економії як лінгвістичного явища на мовних рівнях. Розглянуто як традиційні тлумачення сутності мовної економії (закон найменшого зусилля), так і сучасні (принцип ретроактивного автоматизму).

У статті мовна економія трактується як кількісна категорія, що реалізується через мінімізацію сегментних засобів зі збереженням інформативності повідомлення. Проаналізовано реалізацію мовної економії на фонетичному, морфо-синтаксичному та словотвірному рівнях. У фонетиці вона виражається, передусім, в обмеженій кількості фонем, здатних будувати необмежену низку значущих елементів; у спрощенні фонетичної оболонки слова, яке стимулюється частотністю його вживання і реалізується через асиміляцію, елізію, редукцію складів та послаблення фонації звуків. На морфо-синтаксичному рівні ефективним засобом оптимізації висловлювання є еліпсис, який трактується як структурно-семантичне явище, тому його аналіз охоплює два фундаментальні підходи: структурне членування та семантичне наповнення. З огляду на ці чинники, досліджено два різновиди еліпсису: граматичний (синтаксичний) та семантичний (контекстуальний). Проявом економії на словотвірному рівні слугують процеси створення слів – ефективні способи перетворення кількісних характеристик на якісні, засоби номінації позамовних реалій шляхом концентрації об'ємного поняття в межах одного знаку.

Найоптимальніший прояв економії у словотворенні – абревіація – віддзеркалює природне прагнення комунікантів до раціональності та ефективності. У результаті абревіації утворюється скорочення, яке є похідною, лінійно коротшою за твірну основу, але яка зберігає її функціональні та семантичні ознаки. З огляду на формальну кореляцію «твірна основа/похідна форма», виділено два основні типи лексичних скорочень, які активно функціонують у сучасній іспанській мові: усічення та абревіатури.

THE ESSENCE OF THE «LANGUAGE ECONOMY» PHENOMENON AND ITS IMPLEMENTATION IN THE SPANISH LANGUAGE

Tsymbalistyi I. Yu.

Candidate of Philological Sciences,

Associate Professor at the Department of French and Spanish Philology

Ivan Franko National University of Lviv

Universytetska str., 1, Lviv, Ukraine

orcid.org/0000-0002-7220-6695

ihor.tsymbalistyy@lnu.edu.ua

Key words: *language economy, phonetic changes, ellipsis, word formation, abbreviation.*

The article is devoted to the analysis of the place and role of linguistic economy in the development of the Spanish language. The theoretical aspects of this phenomenon are considered, the scientific works of well-known linguists who studied the implementation of economy as a linguistic phenomenon at linguistic levels are analyzed. Both traditional interpretations of the essence of linguistic economy (the law of least effort) and modern ones (the principle of retroactive automatism) are considered.

In the article, linguistic economy is interpreted as a quantitative category, which is implemented through the minimization of segmental means while preserving the informativeness of the message. The implementation of linguistic economy at the phonetic, morpho-syntactic and word-forming levels is analyzed. In phonetics, it is expressed, first of all, in a limited number of phonemes capable of building an unlimited number of significant elements; in the simplification of the phonetic shell of the word, which is stimulated by the frequency of its use and is realized through assimilation, elision, reduction of syllables and weakening of the phonation of sounds. At the morpho-syntactic level, ellipsis, which is interpreted as a structural-semantic phenomenon, is an effective means of optimizing the expression, so its analysis includes two fundamental approaches: structural division and semantic filling. Considering these factors, two types of ellipsis were investigated: grammatical (syntactic) and semantic (contextual). Word creation processes are a manifestation of economy at the word-forming level – effective ways of transforming quantitative characteristics into qualitative ones, means of nominating extralinguistic realities by concentrating a comprehensive concept within one sign. The most optimal manifestation of economy in word formation – abbreviation – reflects the natural desire of communicators for rationality and efficiency. As a result of the abbreviation, a contraction is formed, which is a derivative, linearly shorter than the original base, but which preserves its functional and semantic features. From the review of the formal correlation «creative base / derived form», two main types of lexical abbreviations that are actively functioning in the modern Spanish language are highlighted: truncations and abbreviations.

Постановка проблеми. Тенденція до раціонального використання притаманна мові на всіх етапах розвитку і багатьма дослідниками трактується як одна з рушійних сил її еволюції. Взаємовплив лінгвальних та екстралінгвальних чинників сприяє утвердженню мовної економії як певної константи, що, своєю чергою, сприяє підвищенню ефективності комунікації, регулює баланс між зайвим і необхідним у мові. Саме тому це явище продовжує бути об'єктом численних наукових розвідок, спрямованих на дослід-

ження його сутності та функціональної ефективності.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми мовної економії приділяли велику увагу мовознавці різних поколінь: А. Маргіне, Г. Пауль, О. Єсперсен, Л. Блумфілд, П. Пассі та ін. На сучасному етапі розвитку іспанської мови це явище не втрачає своєї актуальності і продовжує викликати неабиякий інтерес мовознавців щодо тлумачення його природи (Х.К. Морено Кабрера) та реалізації на різних мовних рівнях (А.М. Вігара Таусте,

А. Флорес Рамірес, М.Х. Брукарт, Х. Мартінес де Соуса, М. Альвар Ескерра та ін.).

Мета статті. Метою статті є аналіз наукових розвідок, присвячених дослідженню мовної економії як явища, її сутності та прояву в сучасній іспанській мові.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єктом дослідження є мовна економія та її роль в еволюції мови. Предметом наукової розвідки є реалізація принципу мовної економії на фонетичному, морфо-синтаксичному та словотвірному рівнях іспанської мови.

Виклад основного матеріалу дослідження. Для мовної діяльності характерна тенденція до ощадливості та оптимальної достатності. Намагання економно і водночас глибоко, з огляду на зміст, відобразити всю різноманітність об'єктивного світу з його складними відносинами між явищами зумовлене потребою людського мислення й спілкування. Економне використання мовних засобів становить внутрішню властивість мови, без якої вона не може бути ефективним засобом комунікації. Як тільки ускладнюється процес обміну інформацією, вступає в дію принцип економії, який є спільним для всіх семіотичних систем і від якого значною мірою залежить їхня структура. Мова реалізує комунікативні потреби суспільства, тому тенденція до зручності в процесі спілкування – закономірне прагнення мовців.

Зручність як один із найголовніших принципів, котрим керуються комуніканти в процесі організації і реалізації висловлювання, є спонтанною тенденцією мовця до зведення до мінімуму зусиль для досягнення мети комунікації, яка часто (але не завжди) реалізується шляхом скорочення повідомлення. Прагнення до економії зусиль, або «принцип найменшого зусилля», є природною тенденцією людини до зменшення витрат продуктивної енергії, максимального скорочення її розумової та фізичної діяльності [1, с. 187]: за існування двох форм вираження одного змісту вибирається та, реалізація якої вимагає менших зусиль [2, с. 12].

Існують й інші думки щодо причин, які стимулюють мовну економію. Так, іспанський дослідник Х.К. Морено Кабрера доводить, що спонтанна, непідготовлена мовленнєва діяльність ґрунтується на автоматизмі – психофізіологічній здатності організму (унаслідок скоординованих дій центральної нервової системи й моторних м'язів) до точності та швидкості рухів. Саме точність і швидкість передачі інформації є тими складниками, які забезпечують ефективність мови. Науковець вважає, що мовна економія не може базуватися на «принципі найменшого зусилля», оскільки спрощення чи зникнення фонем, зменшення сегментів тексту тощо зумов-

лені швидкістю мовлення, яка несумісна з ощадливістю зусиль. Навпаки, що більша швидкість, то значніші затрати продуктивної енергії. Водночас, оскільки комунікація передбачає адресанта та адресата, автоматизм повинен бути контрольованим: мовець є одночасно слухачем, тому в процесі реалізації повідомлення він підсвідомо аналізує своє мовлення, щоб бути впевненим, що воно прийнятне й зрозуміле для адресата. Дослідник стверджує, що контрольований автоматизм, який базується на спонтанності і характеризується такими категоріями, як точність та швидкість, є рушієм мовної економії. Синтез і аналіз, невід'ємні складники процесу спілкування, знаходять баланс, який дає змогу досягти мети комунікації: організація повідомлення передбачає усунення всіх зайвих елементів, без яких спілкування може бути реалізоване і не зазнає неадекватного трактування [2, с. 14–30].

Мовна економія як один із головних складників розвитку мови дослідниками трактується як кількісна категорія, що зазнає реалізації в плані вираження за використання меншої кількості сегментних засобів, лінійного скорочення обсягу повідомлення за умови максимального збереження його змісту: імпліцитність вираження не зменшує експліцитності інформації.

Розвиток мови стимулюється протиріччям процесів, тому дія принципу економії в мові компенсується впливом протилежної сили, у результаті чого не порушуються інтереси адресанта та адресата, а отже, не зазнає шкоди комунікативна придатність мови. На дихотомії «економія/надлишковість» базується прагнення мовця до комунікативної ефективності. Як слушно зауважує іспанська дослідниця А.М. Вігара Таусте, намагання пришвидшити передачу інформації супроводжується ощадним використанням мовних засобів, однак для підсилення виразності висловлювання, уникнення різноманітних помилок, зокрема семантичної ізоморфності, мовець нерідко вдається до тавтології, редуплікації, плеоназму або ж до вживання семантично порожніх, нерідко паразитичних слів-вставок [1, с. 189].

Мовна економія – явище багатогранне, вона здатна реалізуватися у різних формах і системах мови, хоча як кількісна категорія найяскравіше проявляється на фонетичному, морфо-синтаксичному і словотвірному мовних рівнях.

Фонетичний рівень. За висновком французького дослідника А. Мартіне, економія визначає існування фонематичної артикуляції. У мові існує суперечність між кількістю необхідних для кожного мовного колективу одиниць, наділених змістом і практичними можливостями людських органів. Певна рівновага досягається шляхом обмеження кількості фонем (до кількох десят-

ків), різні послідовні комбінації яких дають змогу створювати необмежену кількість значущих елементів [3, с. 127]. А. Мартіне є автором принципу подвійної артикуляції, згідно з яким будь-яке висловлювання артикулюється двічі: перша артикуляція реалізується шляхом членування на фонеми (мінімальні сегменти, наділені звучанням і змістом), а друга – на фонемі (одиниці вираження). На основі першої артикуляції можлива безконечна кількість висловлювань, утворених з обмеженої кількості (декількох тисяч) різних фонем, на основі другої – формування цих тисяч фонем, утворених шляхом комбінацій кількох десятків фонем [4, с. 90].

Пошук зручності в процесі мовленнєвої діяльності спонукає мовця до полегшених артикуляцій, результатами яких є різноманітні фонетичні зміни. Відомо, що будь-яка функція, пов'язана з рухом, має тенденцію до редукції, якщо частотність її використання зростає. У процесі мовлення багаторазове повторення тих самих артикуляцій для вимови певного звукового комплексу призводить до його скорочення. Часте вживання того чи іншого мовного елемента неминує призводити до спрощення його фонетичної будови: у свідомості залишається той мінімум диференційних ознак, який необхідний для розпізнавання предмета та виділення його з-поміж інших.

В іспанській мові серед численних фонетичних процесів, що базуються на принципі мовної економії, мовознавці виділяють:

1) асиміляцію (якісне уподібнення сусідніх приголосних): *inmortal* – /imortal/

2) послаблення фонації дзвінких приголосних *b, d, g*: *lobo* – /lóbɔ/, *boda* – /boða/, *juego* – /xuéɣo/;

3) елізію, тобто повне зникнення звука; елімінації зазнають голосні та приголосні звуки у разі: а) поєднання кінцівки одного слова і початку іншого (*un nido* – /uníðo/; б) інтервокальної позиції дзвінкої фонемі *d* (*hablado* – /abláo/); в) приголосної в кінці слова (*pared* – /paré/; г) спрощення консонантних груп (зазвичай зникають сонанти *r, l*: *triste* – /tiste/) тощо;

4) силабічну редукцію (зникає ненаголошений склад у передпозиції до наголошеного: *estamos* – /támos/).

Багато мовознавців вважають, що принцип мовної економії – першопричина всіх змін, що відбуваються у фонетичній структурі мови. Так, Л. Блумфілд стверджує, що чимало фонетичних змін реалізується в напрямі спрощення артикуляцій, які визначають звучання певної мовної форми [5, с. 404].

Менш категоричним у питанні про роль мовної економії у фонетичних змінах є Ф. де Соссюр. Учений визначив декілька чинників, які пояснюють ці зміни: 1) расові особливості; 2) результат

приспосовання до природних умов; 3) закон найменшого зусилля; 4) набуття фонетичних навичок у дитинстві; 5) загальні умови існування певного народу в певний історичний період; 6) попередній мовний субстрат; 7) вплив певних модних тенденцій. На думку Ф. де Соссюра, завдяки закону найменших артикуляційних зусиль можна пояснити лише окремі випадки фонетичних змін, оскільки неможливо встановити, що для конкретної мови є легким чи важким для вимови. У кожному випадку необхідно брати до уваги фізіологічні (артикуляція) та психологічні (робота пам'яті) особливості комунікантів [6, с. 185–191]. Цікавою є думка П. Пассі, який визначив два ключові напрями розвитку фонетичної структури мови, які полягають в 1) усуненні зайвого; 2) виділенні необхідного. Перший напрям – економний, він розглядається як тенденція до створення легких артикуляцій, тобто послаблення менш потрібних складів, асиміляції, скорочення довгих складів, ліквідація незначних диференціацій. Другий напрям – емфаза – полягає у виділенні тих елементів, без яких акт комунікації був би неможливий. Він реалізується шляхом додавання нових звуків, дисиміляції, заміни нечітких складів чіткими тощо. За твердженням автора, якщо адресант не виділить важливого елемента, то його не зрозуміють, і він буде змушений починати виклад спочатку. Тому необхідно чітко артикулювати все те, що є важливим [7].

Під час акту комунікації повинні братися до уваги інтереси мовців, оскільки надмірна економія в реалізації повідомлення призводить до збільшення затрат зусиль для його інтерпретації. Ступінь економності залежить від таких чинників, як духовна та культурна близькість комунікантів, контекст, мовна ситуація, прямий чи уявний адресат і навіть модна тенденція. Дослідниця А. Флорес Рамірес, аналізуючи мовлення сучасної іспанської молоді, зауважує інтенціонально виражену фонетичну «недбалість» як певний маркер ідентичності у висловлюваннях молодих людей, яка характеризується надмірною кількістю спрощень та редукційних явищ [8, с. 259–260].

Водночас мають місце й протилежні тенденції. Мовознавці зазначають, що характерною ознакою мовлення сучасних засобів масової інформації Іспанії є неприродна для мови надмірна фонетична диференціація (альтернація просодичних характеристик, ліквідація елізії за поєднання кінцевої та початкової голосних тощо), оскільки відсутність безпосереднього адресата і спрямованість на соціально й культурно розшарований мовний колектив стимулюють «дбайливішу» реалізацію повідомлення [9, с. 28–29].

Таким чином, першою умовою реалізації акту комунікації є збереження інтересів усіх учасників процесу спілкування: закономірне прагнення

адресанта до економії фонаційної енергії повинно контролюватися й обмежуватися природним бажанням адресата зекономити зусилля у сприйнятті повідомлення. У кожному конкретному випадку фонетичні зміни знаходять свій прояв в єдності протилежних тенденцій до спрощення і нарощування.

Морфо-синтаксичний рівень. Мовна економія на рівні речення досягається шляхом скорочення його лінійності, опущення тих чи інших елементів без порушення змісту. О. Єсперсен зауважує, що цілком логічним є невикористання в мові очевидного і зрозумілого поняття, якщо ситуація та контекст здатні компенсувати його відсутність [10, с. 309–310].

Відомо, що розмовний стиль економніший за літературний, оскільки неофіційність, невимушеність спілкування дають змогу стисліше формулювати повідомлення, використовуючи лише ті частини речення, котрі необхідні для адекватної інтерпретації. Особливо це помітно в діалогічному мовленні, коли співрозмовники, опираючись на ситуацію, уникають розгорнутих конструкцій, задіюють стислі засоби вираження, щоб уникнути семантико-граматичного дублювання [11, с. 116]. У цій стилістичній підсистемі мови формування комунікативно-семантичних структур значною мірою зумовлюється допоміжними засобами: контекстом, жестами, темпом мовлення, інтонацією.

Вибір тієї чи іншої скороченої синтаксичної конструкції залежить від багатьох чинників: мети, жанру, стилю висловлювання, структури речення, суб'єктивного підходу до формалізації повідомлення тощо. Як зазначає Г. Пауль, у певних умовах за допомогою лише одного слова можна доволі чітко передати думку, для вираження якої за інших обставин знадобилося б ціле речення [12, с. 372].

Однією з найактивніших форм економії на синтаксичному рівні є еліпсис – такий механізм структуризації повідомлення, який полягає у нереалізації мовленнєвого елемента, необхідного для адекватної інтерпретації змісту [13, с. 2789]. Відсутність цього елемента можлива лише тоді, коли зміст повідомлення прийнятний для адресата завдяки дискурсивному або ситуативному контексту:

María habla francés y Pedro también.

Іспанська дослідниця А.М. Вігара Таусте зазначає, що в еліптичних конструкціях завжди присутня невідповідність логічної та реальної формалізації, оскільки в розмовній мові, яка ґрунтується на спонтанності, імпульсивність домінує над правильною організацією висловлювання [1, с. 69].

У рамках речення еліпсис визначається як 1) пропуск структурного компонента, що легко відтворюється в контексті; 2) відсутність структурного компонента, відтворюваність якого зумов-

лює ситуація. Перший, так званий *частковий* еліпсис, стимулюється кодом самої мови і слугує засобом для уникнення недоцільного повторення: нехтується знаком, який у рамках контексту вже заздалегідь виражено експліцитно [1, с. 203]:

El lee un periódico y ella, una revista.

У другому випадку йдеться про *абсолютний* еліпсис, оскільки він не має експліцитного прецеденту: його імпліцитна присутність зумовлена позамовними чинниками, тобто певною ситуацією:

¿Cuál es el número de tu móvil? / teléfono móvil

Еліпсис є структурно-семантичним явищем, тому його аналіз зазвичай базується на двох фундаментальних підходах: структурному членуванню та семантичному наповненню. З огляду на ці чинники, дослідники розрізняють граматичний (синтаксичний) та семантичний (контекстуальний) еліпсис [13, с. 2795]. Термін «граматичний еліпсис» використовується стосовно конструкцій, у яких нереалізація мовних знаків призводить до порушення правильної структури речення або розриву первинних зв'язків між експліцитно вираженими компонентами. Результатом такої побудови є граматично аномальна структура, яка змушує нас зберігати в пам'яті попередній фрагмент, у якому вжито експліцитний компонент [2, с. 27]:

Un grupo de alumnos hizo la monografía sobre Shakespeare. Otro, sobre Cervantes.

Терміном «семантичний еліпсис» називають таку конструкцію, у якій невживання компонента не призводить до синтаксичних альтернатив. У цьому разі правильна інтерпретація залежить лише від ситуації чи контексту:

¿Qué le pongo hoy? – Lo de siempre.

Поза ними ця конструкція (*Lo de siempre*) може набувати різного семантичного наповнення, тоді як у реченнях із граматичним еліпсисом існує лише один варіант реконструкції нереалізованого компонента. Деякі дослідники, з огляду на багатогранність явища еліпсису, вважають, що дана класифікація є неповною. На думку А.М. Вігари Таусте, окремий тип становить «експресивний еліпсис», головною відмінністю якого порівняно з граматичним і семантичним є конотація суб'єктивного відношення, певна стилістична забарвленість висловлювання [1, с. 205–206]. Так, вигуки *¡Vaya!*, *¡Joder!*, *¡Anda!*, *¡Dios!*, *¡Venga ya!* у певному контексті є інформаційно довершеними та експресивно насиченими.

Таким чином, синтаксичний еліпсис є продуктивним ресурсом мовної економії, оскільки він сприяє збільшенню інформативності висловлювання впродовж певного проміжку часу. Водночас надмірний еліпсис призводить до появи закономірності «економія/надлишковість»: зростає кількість семантичних перешкод і, як наслідок,

виникає необхідність повторення речення із застосуванням більшої кількості сегментних засобів.

Словотвірний рівень. Лексичний фонд є найрухомішою сферою мови, оскільки слова здатні миттєво реагувати на зміни в позамовних реаліях та мисленні мовців. Поповнення лексичного складу мови відбувається різними шляхами: через створення нових слів, розширення семантичної структури існуючих лексем, запозичення з інших мов, а також на основі наявних у мові лексичних субстанцій із використанням конкретних словотвірних засобів.

Словотворення є частковим вирішенням антинормії коду та тексту. Його способи та моделі – це своєрідний код, економний засіб номінації, здатний у межах одного знаку концентрувати те ж саме поняття, що й розгорнута структура [14, с. 36]. Описові конструкції мають значний недолік – вони ускладнюють процес комунікації, тому, реалізуючи акт номінації, ми шляхом компресії перетворюємо багатоконпонентне найменування на однослівну форму, економлячи час і зусилля, що затрачаються на фонацію синтаксичної структури. Як зазначає О. Єсперсен, попри те, що будь-яке поняття наділене багатьма специфічними ознаками, мовці намагаються виразити його простим, зручним способом, уникаючи об'ємних пояснень. Оскільки не всі складні поняття мають однослівні еквіваленти, ми змушені використовувати групи слів, кожне з яких здатне передати їхні окремі важливі ознаки [11, с. 68]. Реалізація антинормії коду та тексту на словотвірному рівні досягається шляхом установалення балансу між потребами економного висловлювання і намаганням точніше і повніше передати його зміст.

Базовими поняттями словотворення є твірна основа і похідне слово. Зв'язок між твірним та похідним словами визначається двома фундаментальними ознаками: структурною й семантичною [15, с. 48]. Аналіз структури похідного складається з дослідження способу його створення та принципу об'єднання словотвірних компонентів в одне ціле. Семантичний аспект передбачає встановлення мотиваційних відношень між твірним і похідним словами, результатом яких може бути близька й периферійна змістова кореляція. Структурно-семантичний зв'язок між твірною основою та похідною лексичною одиницею може реалізовуватися в напрямі як зближення, так і віддалення спільних ознак.

Найоптимальніший прояв економії у словотворенні реалізується через аббревіацію, яка віддзеркалює природне прагнення комунікантів до раціональності та ефективності і полягає у створенні одиниць повторної номінації зі статусом слова шляхом скорочення елементів джерела мотивації і появи нової лексичної одиниці, структурно

меншої за твірну основу, але яка об'єднує в собі сегменти її компонентів [16, с. 254]. З огляду на формальну кореляцію «твірна основа/похідна форма», в іспанському мовознавстві виділяють два основні типи похідних, утворених унаслідок аббревіації: усічення (скорочення слова: *la uni* < *la universidad*, *el micro* < *el micrófono*) та аббревіатури (скорочення словосполучення: *BOE* < *Boletín Oficial de Estado*, *Fenosa* < *Fuerzas Eléctricas del Noroeste*, *Sociedad Anónima*).

Відкритість суспільних процесів сприяє демократизації мови. Науково-технічна революція, інтернаціоналізація всіх аспектів життя, збільшення потоку інформації тощо зумовлюють потребу в конденсованіших способах вираження думки. Скорочені лексичні форми стали мовним явищем, яке відповідає загальній динаміці суспільного розвитку, і в сучасному іспанському мовленні настільки заповнили вокабуляр, що достатньо лише поверхового ознайомлення з тим чи іншим періодичним виданням, щоб побачити десятки, навіть сотні цих словоформ. Вони вже давно вийшли за межі так званого «бюрократичного» мовлення, оскільки використовуються не тільки як варіанти назв міжнародних інституцій (*ONU*, *Unesco*, *OTAN*, *UE*), політичних партій (*PSOE*, *PP*, *PNV*), державних та громадських організацій (*AECID*, *ONCE*, *ONG*, *PNN*, *MSF*), промислових та комерційних підприємств, компаній, трестів (*Campsa*, *Cepsa*, *Seat*, *Renfe*, *FEVE*), наукових та економічних термінів (*IVA*, *OPA*, *láser*, *radar*, *ovni*, *DDT*), а й на побутовому (*BUP*, *ESO*, *AVE*, *Talgo*) і навіть маргінальному (*NPI*) рівнях.

Процеси аббревіації в іспанській мові розвиваються під знаком взаємовпливу типологічних та іманентних чинників. Потреба в раціоналізації мовленнєвих зусиль, схильність іспанського слова до структурного варіювання засвідчують, що тенденція до аббревіації є природною характеристикою мови і слугує ефективним інструментом вдосконалення її комунікативної придатності.

Висновки і перспективи подальших розвідок. Отже, економність – це жива необхідність оптимізації процесу комунікації. Активність цієї тенденції на таких базових мовних рівнях, як фонетичний, морфо-синтаксичний та словотвірний, свідчить про намагання мовців збільшувати інформативність повідомлення за рахунок його раціональної структуризації та економного використання мовленнєвих зусиль.

Предметом майбутніх студій може бути взаємодія двох протилежних тенденцій економії та надлишковості, які забезпечують ефективне функціонування мови. Дихотомія «економія/надлишковість» є обов'язковим складником розвитку мови, вона реалізується через співвідношення якісної та кількісної характеристик змістової

організації повідомлення, регулює його експресивну та інформативну насиченість.

ЛІТЕРАТУРА

1. Vigara Tauste A.Mª Morfosintaxis del español coloquial. Esbozo estilístico. Madrid : Gredos, 2005. 507 p.
2. Moreno Cabrera J.C. El motor de la economía lingüística : de la ley del mínimo esfuerzo al principio de la automatización retroactiva. *Revista Española de Lingüística*. 2002. Vol. 32. № 1. P. 1–32
3. Мартіне А. Принцип економії в фонетических изменениях (проблеми диахронической фонологии) / пер. с фр. А.А. Зализняк. Москва : Изд-во иностранной литературы, 1960. 262 с.
4. Скредіна Л.М. Андре Мартіне. *Иноземна філологія*. 1978. Вип. 52. С. 89–90.
5. Блумфілд Л. Язык / пер. с англ. Е.С. Кубрякова и В.П. Мурат. Москва : Прогресс, 1968. 608 с.
6. Сосюр Ф. де Курс загальної лінгвістики. Київ : Основи, 1998. 324 с.
7. Passy P. Étude sur les changements phonétiques et leurs caractères généraux. Paris : Firmin-Didot, 1890. 270 p.
8. Flores Ramírez A. Algunos cambios fonéticos en curso en el español hablado de hoy. *Actas del II Congreso Internacional de Historia de la Lengua Española*. T. 1 / editadas por M. Ariza et al. Madrid, 1992. P. 255–263.
9. Romero Gualda M^a.V. El español en los medios de comunicación. Madrid : Arco/Libros, 2000. 72 p.
10. Есперсен О. Философия грамматики / пер. с англ. В.В. Пасек и С.П. Сафронова. Москва : Изд-во иностранной литературы, 1958. 404 с.
11. Велика А.М. Особливості лінгвістичної економії в сучасній англійській мові. *Вісник Житомирського державного університету ім. Івана Франка. Філологічні науки*. 2004. Вип. 17. С. 115–117.
12. Пауль Г. Принципы истории языка. Москва : Изд-во иностранной литературы, 1980. 500 с.
13. Brucart M^a.J. La elipsis. *Gramática descriptiva de la lengua española / dirigida por Ignacio Bosque y Violeta Demonte*. Madrid : Espasa Calpe S.A., 1999. P. 2787–2867.
14. Montero Curiel M^a.L. La prefijación negativa en español. Madrid : Ed. Univ. de Extremadura, 1999. 276 p.
15. Monge F. Aspectos de la sufijación en español. *Revista Española de Lingüística*. 1996. Vol. 26. № 1. P. 43–56.
16. Василенко Д.В. Скорочення як спосіб словотворення в системі англомовної військової

лексики. *Науковий вісник Волинського державного університету ім. Лесі Українки. Філологічні науки*. 2007. № 4. С. 253–258.

REFERENCES

1. Vigara Tauste A.M^a (2005). Morfosintaxis del español coloquial. Esbozo estilístico [Morphosyntax of colloquial Spanish. stylistic sketch]. Madrid : Gredos, 507 p. (In Spanish).
2. Moreno Cabrera J.C. (2002). El motor de la economía lingüística : de la ley del mínimo esfuerzo al principio de la automatización retroactiva [The engine of language economy : from the law of least effort to the principle of retroactive automation]. *Revista Española de Lingüística*. Vol. 32, № 1. P. 1–32 (In Spanish).
3. Martine A. (1960). Printsip ekonomii v foneticheskikh izmeneniyakh / perevod s frantsuzskogo A.A. Zalizniak [The principle of economy in phonetic changes (problems of diachronic phonology) / translation from French A.A. Zalizniak]. Moskva : Izdatelstvo inostrannoy literatury. 262 p. (In Russian).
4. Skrelina L.M. (1978). Andre Martine [Andre Martine]. *Inozemna filolohiya*. Lviv: Vydavnychy tsestr Lvivskoho derzhavnoho universytetu im. I. Franka. Vol.. 52. P. 89–90. (in Ukrainian).
5. Blumfeld L. (1968). Yazyk / perevod s angliyskogo E.S. Kubriakova u V.P. Murat [Language / translation from English E.S. Kubriakova and V.P. Murat]. Moskva: Publishing house «Progress» 608 p. (In Russian).
6. Sossiur F. De Cossiur Ф. де (1998). Kurs zahalnoyi linhvistyky [Global Linguistics Course]. Kyiv: Osnovy, 324 p. (in Ukrainian).
7. Passy P. (1890). Étude sur les changements phonétiques et leurs caractères généraux [Study on phonetic changes and their general characteristics]. Paris : Firmin-Didot. 270 p. (in French).
8. Flores Ramírez A. (1992). Algunos cambios fonéticos en curso en el español hablado de hoy [Some ongoing phonetic changes in spoken Spanish today]. *Actas del II Congreso Internacional de Historia de la Lengua Española..* T. 1 / editadas por M. Ariza... [et al.]. Madrid. P. 255–263. (In Spanish).
9. Romero Gualda M^a.V. (2000). El español en los medios de comunicación [Spanish in the media]. Madrid : Arco/Libros. 72 p. (In Spanish).
10. Jespersen O. (1958). Filosofiya grammatiki / perevodsangliyskogo V.V. Passeku S.P. Safronova. [Philosophy of grammar / translation from English V.V. Passek and S.P. Safronova]. Moskva : Izdatelstvo inostrannoy literatury. 404 p. (In Russian).
11. Velyka A.M. (2004). Osoblyvosti linhvistychnoy ekonomiyi u suchasniy anhliyskiy movi

- [Peculiarities of linguistic economy in modern English language]. *Bulletin of Ivan Franko Zhytomyr State University. Philological sciences*. № 17. P. 115–117. (in Ukrainian).
12. Paul H. (1980). Printsipy istorii yazyka [Principles of the history of language]. Moskva : Izdatelstvo inostrannoy literatury. 500 p. (In Russian).
 13. Brucart M^a.J. (1999). La elipsis [Ellipsis]. *Gramática descriptiva de la lengua española / dirigida por Ignacio Bosque y Violeta Demonte*. Madrid : Espasa Calpe S.A. P. 2787–2867. (In Spanish).
 14. Montero Curiel M^a.L. (1999). La prefijación negativa en español [The negative prefixing in Spanish]. Madrid : Ed. Univ. de Extremadura. 276 p. (In Spanish).
 15. Monge F. (1996). Aspectos de la sufijación en español [Aspects of suffixation in Spanish]. *Revista Española de Lingüística*. Vol. 26, № 1. P. 43–56. (In Spanish).
 16. Vasylenko D.V. (2007). Skorochennya yak sposib slovotvorenniya v systemi anhlomovnoyi viys'kovoyi leksyky [Abbreviation as a method of word formation in the system of English-language military vocabulary]. *Bulletin of Lesia Ukrainka Volyn State University. Philological sciences*. № 4. P. 253–258. (in Ukrainian).